

Za poslance so take razmere res ugodne. Pove lahko, kar hoče, ne ovirajo ga klubovi sklepi. Vprašati pa moramo, so pa li take razmere stvari v korist. Parlament ni kako učeno društvo, kjer se vprašanja le znanstveno in stvarno razpravljajo, kjer se le pretresuje, v koliko je to znanstveno utemeljeno, kar je kdo povedal. V postavo-davnih zborih je pa mnogo od tega odvisno, koliko mož podpira kako mnenje. Najlepši govor nima nobenega vspeha, ako vsak ve, da izraža le nazore jednega samega moža. Vse kaj družega je, če se reče, da to, kar je govoril ta ali oni poslanec, je mnenje cele kake večje stranke ali kluba. Politike na svojo roko že zaradi tega ni smeti nobenemu poslancu delati, ker potem druge prijateljske stranke ne vedo, kako uravnati svoje postopanja, ter ne vedo, ali imajo opraviti z nazori kake stranke, ali pa le z nazori kacega posamičnega moža. V klubu lahko pove vsak poslanec svoje mnenje, tam se lahko prijateljski mej sabo pogovore, kateri pogovori pa seveda morajo biti tajni, da nasprotniki ne zvedo, da v kakem vprašanji ni jedinosti, v javni seji pa mora za vsakega poslanca biti merodajen klubov sklep. Jedino tako postopanje pelje do kacega smotra. Tako je vrejeno parlamentarno postopanje povsod, ne le pri nas.

Sicer se tudi drugod najdejo možje, ki hočejo hoditi vedno svoje pota. Tako je na Francoskem Rochefort kaj rad hodil svoja pota, ali njegov vpliv je pri kraji. Na Angleškem sta pa posebno Chamberlain in Churchill rada delala politiko na svojo roko. Naposled se je pa prvi vendar moral podrediti konservativni stranki, če tudi se njegovi nazori s konservativnimi načeli kaj malo vjemajo, Churchill je pa ohranil pač svoj vpliv pri damah, v parlamentu se pa za njegovo besedičenje nobeden ne briga, če tudi je mož jako nadarjen in njegova načela tudi niso napačna. Da priznavajo mu celo, da ima zmisel za velike in umestne reforme. Če Mladočehi še tako zabavljajo proti Pražaku, mi Slovenci mu bomo ohranili vedno hvaležen spomin. Ko je on vodil pravosodno ministerstvo, je izdal več za nas Slovence ugodnih jezikovnih naredeb. Da njegovo delovanje ni bilo uspešnejše za nas Slovence, je to krivo, da se mu je prezgodaj vzelo vodstvo pravosodnega ministerstva in da so mu nekateri visoki sodnijski dostojanstveniki delali vse mogoče ovire. Ko je baron Pražak odstopil od vodstva pravosodnega ministerstva, takoj so se jele stvari za nas neugodno razvijati, kar smo posebno čutili pri imenovanji uradnikov. Ravno tako tudi njegov popolen odhod iz ministerstva za nas ni ugodno znamenje. V ministerstvu so ostali še trije konservativci, če jim prištevamo tudi Zaleskega. Njim nasproti bodo pa štirje levičarji, če tudi ne jemljemo v poštev deželnobrambovskega ministra, ki bode pa tudi bolj nemško centralističen, kakor sploh vojaki. Taaffe pa tako ni odločno na nobeni strani. Ravnotežje v ministerstvu se je z odstopom Pražakovim porušilo in sicer levičarjem v korist. Bližnja bodočnost za nas torej ne bode vesela. Najbrž se v kratkem umakneta iz ministerstva še grofa Falkenhayn

in Schönborn, ker bodeta čutila, da se po načelih ne vjemata z družbo, ki odločuje v ministerskem svetu. S tem pa pridemo Slovani tja, kjer smo bili pred 1879. letom, vsiljen nam bode hud in brezoziren boj, katerega bomo vsprejeli, če tudi s težkim srcem, pa vendar brez strahu, ker na naši strani je pravica in pravica mora naposled zmagati.

Politični pregled.

Tretji avstrijski katoliški shod se je sešel v Lincu. Na ta shod je prišel papežev nuncij in sedem škofov, potem več visocih plemenitnikov, državnih poslancev in članov gospodске zbornice. Predsednik shodu je Silva-Tarouka. Program shodu je jako obširen, pred vsem se pa tiče šolskega in socialnega vprašanja. Kakor se kaže, se bode narodno vprašanje, k večjemu le tako mimogrede omenilo, če tudi je jedno najvažnejših vprašanj v Avstriji. Imej slovenskih poslancev se udeležita tega shoda gospod Fran Povše in kanonik Karol Klun. Poslednji je celo podpredsednik temu shodu. Kaj več o obravnavah tega shoda povedali bomo o priložnosti.

Spinčić. — Še jedna Spinčićeva stvar ni poravnana, že preti temu poslancu nova neprijetnost. Udeležil se je nekoga shoda na Češkem, na katerem se je precej ostro govorilo proti vladi. Državno pravdnštvo je zaradi teh govorov proti Spinčiću in dvema mladočeškima poslancema začela preiskava zaradi motenja javnega miru in reda.

Pražak. — Tudi uradni list je priobčil že vpokojenje ministra barona Pražaka in njegovo imenovanje članom gospodске zbornice. Sedaj mu še ni noben naslednik imenovan. Nemci so jako veseli, da sedaj ni nobenega posebnega ministra za Češko. To njih veselje le to moti, da se je baš sedaj raznesla govorica, da je še mogoče, da se še vendar imenuje kak minister za Češko, če tudi pozneje. Tudi poljski listi zahtevajo, da Pražakovo mesto ne ostane izprazneno, da nemški liberalci ne dobe prevelicega vpliva v ministerstvu. Grof Taaffe sam baje išče novega ministra, ali ga dosedaj še ni mogel najti. On hoče imeti za to mesto moža, ki bode za nadaljevanje češkonemške sprave. Po tem takem je pričakovati, da se bode novi minister vzel iz Windischgrätzove skupine čeških veleposestnikov. Stvar bi bila tolike načelne važnosti, da bi Češka ne bila ponižana za navadno pokrajino, drugače bi pa tak minister Slovanom nič ne koristil.

Češko. — Policijsko oblastvo je razpustilo mladočeško društvo „Sladkovsky.“ Povod razpustu sta dva shoda, na katerih so se posebno povzdigovali Francoze in zabavljali proti češkim vseučilišnim profesorjem, ker so izključili štiri dijake. Neki govornik se je bil tako daleč spozabil, da je češkim profesorjem štel v zlo avstrijski patrijotizem.

Hrvaško. — Novi hrvaški sabor je tudi začel svoje delovanje. Ker je v njem samo osem članov stranke prava in dva neodvisna Srba, drugi pa samo vladni pristaši, se vladi ni treba bati hude opozicije. V kraljevem reskriptu se napoveduje cela vrsta važnih, največ narodno-gospodarskih stvari, s katerimi se bode imel sabor pečati. O reškem vprašanju in pa o popolnjenji vseučilišča se v tem kraljevem pismu nič ne omenja, torej prihodnjih pet let ti stvari v saboru še ne prideta na vrsto. — V Zagrebu se te dni vrše volitve za mestni zbor. Opoziciji vzajemno postopata in sta prvi dan dosegli lep uspeh, ali vendar ni dosti upanja, da bi zmagali. Vladna stranka in opozicija v volilnih oklicih trdita, da ne gre za politiko, temveč le za mestno gospodarstvo, ali vendar je ves volilni boj političen. Vlada bi rada svojim kimovcem dobila večino tudi v mestnem zastopu.

Shod zatiranih narodnostij se pripravljajo na Dunaji. Shoda se bi vdeležili avstrijski in ogerski Slovani in Rumuni ter ogerski Nemci. Shod bi bil imel skleniti, da se izroči spomenica cesarju in evropskim vladam, kako se v naši državi zatirajo razne narodnosti. Poslednje bi bilo pač le v kvar stvari sami in bi tudi ne bilo patrijotično, ker to bi se reklo Avstrijo ponižati na stališče Turčije. Pomagalo bi tudi nič ne pošiljati spomenico tujim državam, temveč le Nemci bi imeli novo priložnost avstrijske Slované proglašati za slabe Avstrijce. Sploh pa še ni gotovo, da bi se ta shod sešel, ker aranžerji so tisti, kateri so nedavno mislili sklicati slovanski shod na Dunaj. Ti ljudje pa imajo vse druge namene, kakor pomagati zatiranim narodnostim.

Italija. — V Laterzi, v pokrajini Lecco so pretečeni teden pri iztrjevanju davkov vršili resni izgredi. Kmetje so davčne organe in njih spremljevalce, orožnike kamenali in jih več ranili. Orožniki rabili so orožje in ranili več kmetov. To pa je kmete še bolj razburilo in naskočili so občinsko hišo in so isto hoteli zažgati. Le z velikim naporom in s silnim bojem so orožniki kmetom to nakano ubranili. Nekateri kmetje in orožniki so mrtvi, več je pa močno ranjenih, mej njimi tudi župan. Več kmetov so zaprli. Ta dogodek jasno kaže v kakem, gmotno propalem stanu se nahaja laški kmet, ko še niti davkov ne odrajuje in se pri iztrjevanju teh celo oblastvom ustavlja.

Nemčija in Italija. — Italijanska kraljeva dvojica praznuje dne 22. aprila 1893 svojo srebrno poroko in govori se, da k tej slavnosti pride tudi nemški cesar.

Nemčija. — Nemški cesar bival je zadnje dni na Angleškem. Sedaj povrnil se je zopet domov in pričakujejo se v kratkem rešitve več važnih vprašanj. Glede razstave je več kakor gotovo, da se bode cesar izrekel za to, da se preloži. Minister Heirfurth je dal ostavko in imenovan je ministerski predsednik grof Eulenburg ministrom za notranje reči.

Nemčija in Rusija. — Mej Nemčijo in Rusijo vrše se že dlje časa pogajanja, v namen, da bi se mej tema dvema državama sklenile trgovinske pogodbe. Kakor zatrjuje neki dobro poučeni angleški list, bodo te trgovinske pogodbe kmalu postale resnica, kajti obe državi sta le še v tem nejedini, za koliko časa, naj bi se pogodbe sklenile. Rusija želi za manjšo dobo, Nemčija pa hoče pogodbo skleniti za daljšo dobo.

Francija. — Agitacije proti dosedanemu republičanskemu predsedniku Carnotu še vedno niso ponehale. Nekateri radikalni krogi celo zahtevajo, da naj se sklene zakon, po katerem ne bode nobenemu mogoče dvakrat voljen biti republičanskim predsednikom. Da takega zakona zbornica ne bode sklenila, je več kakor gotovo. Gotovo pa je tudi, da s temi in ednakimi agitacijami Carnotu ne bodo radikali prav nič tal spodkopali, kajti Carnot je preveč priljubljen pri narodu in nedvomljivo je, da bo l. 1894 zopet voljen republičanskim predsednikom.

Francija in Bolgarija. — Te dni vršil se je v Parizu shod, katerega se je vdeležilo nad 2000 osob. Namen shodu je bil protestovati proti grozovitostim, ki so zvršile zadnji čas na Bolgarskem, kjer so namreč štiri usmrtili. Bilo je več govorov, v katerih se je odločno grajalo Stambulovo postopanje in se je govorilo o zvezi z Rusijo. Naposled vsprejela se je resolucija, s katero se obsoja kruto ravnanje bolgarske vlade.

Obrtnija.

Našim izdelovalcem parketov.

Kakor znano, se mej Francijo in Španijo ni mogla obnoviti trgovska pogodba. S tem se je tako rekoč za-

prla pot francoskim parketom na Španjsko, kajti po španjskem carinskem maksimalnem tarifu, ki je sedaj stopil proti Francoski v veljavo, je od kvadratnega metra tega blaga plačati carine nič manj nego 60 frankov. Poprej je pa bilo od tega blaga plačati le pet frankov od kvadratnega metra.

Naša država pa ima trgovsko pogodbo s Španjsko in zatorej lahko izvažajo parkete proti nižji carini. Vidno je torej, da se za naše izdelke na Španjskem odpira obširna trgovina. Gledati moramo, da z našimi izdelki nadomestimo dosedanje francoske. Seveda je treba hiteti, kajti Švičarji, ki tudi izdelujejo parkete, bodo gotovo vse storili, da bi si pridobili trgovišče za svoje blago na Španjskem.

Omeniti pa moramo, da Španjci zahtevajo le fino blago, lepo pisano in narejeno iz različnih, posebno redkih lesov. Blago mora biti brez vseh hib. Francozi so jako razvadili španjski okus. Pariški izdelovalci parketov rabijo za svoje izdelke samo les, ki je brez vsake napake in ki je dobro presušen, kajti imajo ga po pet do šest let starega. Za Avstrijo bi bilo tem lažje dobiti trgovišče, ker so Španjci že našega hrastovega lesa vajeni. Francozi tako kupujejo hrastov les za parkete na Ogerskem in Hrvatskem.

Ko bi se udomačili naši fini izdelki na Španjskem, ne bilo bi več težko nam dobiti še drugih trgovišč v deželah, ki so s Španijo v trgovski ali kakeršni še bodi zvezi. Pa tudi v družih deželah bi naše blago zaslovelo. Kmalu bi morda lahko izvažali svoje blago na Portugalsko, v Anglijo, Egipet, Južno Ameriko, španjske in angleške kolonije.

Obrtnijske raznoterosti.

Laneno olje se pogostem ponareja in pači, to pa zaradi tega, ker je jako težko ločiti to olje od družih rastlinskih olj. Splača se pa tudi premešanje družih olj, ker je laneno olje jako drago. Skoro najzanesljivejše se še laneno olje presodi po okusu. Najbolje se pa laneno olje potem presodi, kako se suši in kdaj da se strdi. Če namažeš stekleno ploščo z lanenim oljem, mora pri srednji toploti biti v sedmih dneh suha. Pri -12° stodelnega termometra se laneno olje še ne sme skaliti, pri -16° se še le začne gostiti, prav dobro laneno olje je pa še pri -18° čisto in tekoče. Vsako drugo olje se strdi že pri manjšem mrazu.

Varstvo privilegij v Bolgariji. Ker avstrijski obrtniki močno izvažajo svoje blago v Bolgarijo, bode mnoge zanimalo, da je Bolgarija že tudi dobila zakon v varstvo privilegij, varstvenih znamk in vzorcev. Po tem zakonu se morejo varstvene marke registrovati pri bolgarskem finančnem ministerstvu.

Varstvo pred rjo. Svetle železne stvari na zraku rade zarjove. Da se temu odpomore, se morajo železne stvari z dignenjem očistiti tolšče, potem se pa namažejo linolhiperoksidno raztopino. Ta snov tako vleže v luknjice kovine, da ne zarjovi. Ta prevlaka se hitro posuši in je tako fina, da se niti ne vidi, niti ne čuti. Stvari so potem vedno videti, kakor nove.

Tintne madeže tudi najstarejše odpraviš iz tal, če jih namočiš z razredčeno solno kislino, in pustiš to tekočino nekaj